

O delu Arhivskega društva Slovenije

Poročilo o delu Arhivskega društva Slovenije od oktobra 2002 do oktobra 2003

Člani izvršnega odbora društva smo v času od lanskega do letošnjega oktobra imeli štiri seje in na njih obravnavali tekočo problematiko v zvezi z izpolnjevanjem društvenega programa. V marcu smo imeli tudi redni letni občni zbor, ki pa letos ni bil volilni. Na njem smo sprejeli delovno in finančno poročilo za minulo leto ter plan dela in finančni načrt za letošnje leto. Podana so bila poročila urednikov revije Arhivi in zbirke Viri, poročila o delu društvenih komisij ter predstavljene publikacije društva in posameznih arhivov, ki so izšle v zadnjem letu. Na novo smo določili višino članarine društva (2.500 SIT) ter sprejeli Poslovnik o delu Komisije za podeljevanje Aškerčevih nagrad in Aškerčevih priznanj za posebne dosežke v arhivistiki.

Izdajateljska dejavnost

ARHIVI: V februarju letošnjega leta je izšla druga številka revije Arhivi za leto 2002. Ministrstvo za kulturo nam je za leto 2002 odobrilo 1.900.000 SIT (1.200.000 iz postavke arhivska dejavnost, 700.000 iz postavke založništvo), Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport pa 1.230.000 SIT.

Oktobra je izšla prva številka 26. letnika Arhivov, posvečena sedemdesetletnici dolgoletne aktivne društvene članice Marije Oblak Čarni. Ob predstavitvi glasila smo se slavljenske, ki je vsestransko naklonjena društvu, spomnili tudi s šopkom rož in krajšim nagovorom.

Druga številka letošnjega letnika bo izšla predvidoma v januarju 2004. Za pripravo obeh številki letnika 2003 je na razpolago okoli 4.100.000 SIT (2.100.000 od Ministrstva za kulturo, 1.330.000 od Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, preostalo iz naročnine in prodaje).

VIRI: V maju je izšla 18. številka zbirke Viri (Božo Repe, Viri o demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije, II. del: Slovenci in federacija). Večino denarja zanjo je prispeval Arhiv Republike Slovenije, manjši del sredstev pa sta primaknila Arhivsko društvo Slovenije in Peter Ribnikar. Ta je za izdajo virov poklonil denarno nagrado Aškerčevega priznanja.

Publikacije je bila predstavljena 14. maja v Arhivu RS, na njej pa so sodelovali tudi zunanji gostje. Predstavitev je vodila novinarka Ljerka Bizilj, svoje

izkušnje in spomine na tisti čas pa sta predstavila tudi nekdanji predsednik Predsedstva (Socialistične) Republike Slovenije Janez Stanovnik in podpredsednik zadnjega Zveznega izvršnega sveta Živko Pregelj.

V programu društva za letošnje leto je bila tudi izdaja 19. številke Virov (Božo Repe, Viri o demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije, III. del: Osamosvojitvev in mednarodno priznanje), ki pa ni izšla. Ministrstvo za kulturo nam je namreč zanjo odobrilo le 400.000 SIT, kar pa je bilo še za tisk odločno premalo (predračun za to številko je namreč znašal 2.500.000 SIT). Sredstva smo skušali pridobiti iz drugih virov, zato smo se po telefonu, pisno in osebno obrnili na številne naslove (podjetja, politične stranke, lokalne skupnosti, upravne organe, ugledne posameznike iz političnega življenja), a neuspešno. Odziv je bil zares minimalen.

Odobrenih 400.000 SIT smo primaknili k izdaji 21. številke Virov – Navodila za delo varnostnih organov v Socialistični Republiki Sloveniji, ki jo je večinsko financirala fundacija Perennia. Publikacija je bila 22. oktobra predstavljena v Arhivu RS, skupaj s prvo številko revije Arhivi. Na predstavitvi so sodelovali prof. dr. Jerca Vodušek Starič ter avtorji uvodnih študij dr. Lovro Šturm, mag. Ljuba Dornik Šubelj in mag. Pavle Čelik.

Izdaja III. in IV. dela Virov o demokratizaciji in osamosvojitvi Sloveniji ostaja naloga društva za prihodnje obdobje (zanju smo v zbirki Viri prihranili številki 19 in 20).

16. in 17. številka Virov sta v elektronski obliki dostopni tudi na društveni spletni strani:

www.arhivsko-drustvo.si.

Zborovanje

Po enoletnem premoru smo letos znova organizirali arhivsko zborovanje, enainvajseto po vrsti. Potekalo je Koprno, in sicer od 8. do 10. oktobra; pri organizaciji so nam pomagali kolegi iz koprškega pokrajinskega arhiva. Osrednja tema zborovanja je bila *Arhivi in arhivsko gradivo v času tranzicijskih sprememb*, zadnji dan zborovanja pa je bil namenjen predstavitvi *InfoArha*, računalniškega programa za delo v arhivih, ki je še v pripravi. Na temo InfoArha je vse dni zborovanja potekala računalniška delavnica, ki so jo vodili predstavniki programerske hiše Hermes. V programu zborovanja je bila tudi ekskurzija. Gostitelji so nas popeljali na obisk pivovarne in pražarne kave Emonec v Koprno ter na ogled znamenite cerkvice v Hrastovljah.

Referati – skupaj s tremi iz tujine jih je bilo enaindvajset – so tako kot v prejšnjih letih že pred zborovanjem izšli v posebnem zborniku.

Večino denarja za pripravo zborovanja je prispevalo Ministrstvo za kulturo RS, generalni pokrovitelj prireditve pa je bila Mestna občina Koper; ta nam je pokrila stroške najema dvorane in stroške sprejema pri predstavniku občine. Za udeležence zborovanja, ki niso zaposleni v javnih arhivih, smo uvedli nižjo kotizacijo.

Mednarodno sodelovanje

Predstavniki društva so se udeležili arhivskih zborovanj oziroma posvetovanj na Madžarskem (Szolnok, 12.–15. avgust, Gordana Švegeš), v Nemčiji (74. nemško arhivsko zborovanje, Chemnitz, 30. september –3. oktober, mag. Brane Kozina), na Hrvaškem (39. posvetovanje Hrvaškega arhivističnega društva, Karlobag, 2.–4. oktober, Polona Mlakar in Metka Bukošek) ter v Bosni in Hercegovini (16. mednarodno posvetovanje "Arhivska praksa 2003", Tuzla, 16.–17. oktober, Nada Čibej in dr. Miroslav Novak). Zborovanja društva avstrijskih arhivark in arhivarjev letos ni bilo.

Razno

Na podlagi vloge, ki smo jo poslali januarja, je Ministrstvo za kulturo RS maja Arhivskemu društvu Slovenije podelilo status društva, ki deluje v javnem interesu na področju kulture.

V aprilu sta se predsednica in tajnik v Radencih udeležila dopolnilnega izobraževanja s področij arhivistika, dokumentalistika in informatika z naslovom Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Organizator zborovanja je Pokrajinski arhiv Maribor, včasih pa je bilo k organizaciji povabljeni tudi društvo. Na posvetovanju smo med udeleženci opravili anketo, s katero smo želeli izvedeti, ali med delavci, ki delajo z dokumentarnim gradivom, obstoja interes, da bi v okviru društva obudili delovanje njihove sekcije. Odziv med udeleženci je bil minimalen, iz česar sklepamo, da trenutno ni potrebe po taki sekciji.

V maju je društvo skupaj s turistično agencijo Columbus iz Maribora organiziralo strokovno ekskurzijo v Nemčijo; zanjo je bilo veliko zanimanja in je lepo uspela.

Na podlagi 41. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS št. 96/2002) je društvo imenovalo člana v strokovni svet Pokrajinskega arhiva Maribor in v strokovni svet Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Na prošnjo Sekcije za splošne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije se je predsednica društva udeležila zborovanja knjižničarjev na temo "Sodelovanje in partnerstvo" in tam ob pomoči računalniške prezentacije predstavila arhivsko dejavnost. Knjižnica Otona Župančiča v Ljubljani je ob tem predlagala, da bi to računalniško predstavitev arhivov,

dopolnjeno s priložnostno razstavo, ob kulturnem prazniku februarja 2004 predstavili tudi v njihovi enoti Kolodvor v Ljubljani. V soglasju z direktorji arhivov je društvo pobudo sprejelo.

Aleksandra Pavšič Milost

21. zborovanje Arhivskega društva Slovenije, Koper, 8. do 10. oktober 2003

V Kopru je od 8. do 10. oktobra potekalo 21. zborovanje slovenskih arhivistov, ki sta ga organizirala Arhivsko društvo Slovenije in domači Pokrajinski arhiv Koper. Tradicija zadnjih desetih let, da so se slovenski arhivisti sestajali vsako leto, se je leta 2002 pretrgala. Takšno odločitev je sprejel izvršni odbor Arhivskega društva Slovenije, zaradi manjših finančnih sredstev, ki jih vsako leto dodeljuje Ministrstvo za kulturo, pa tudi zato, ker je na ta način mogoče organizirati Aškerčeve nagrade.

Osrednja tema letošnjega srečanja so bile tranzicijske spremembe na raznih področjih družbenega življenja ter njihova povezanost z arhivi in arhivskim gradivom. Slovenski zgodovinarji so že večkrat opozorili na to, da je treba poskrbeti za raznovrstno gradivo, ki je nastajalo v tem času, ki je prinašal številne spremembe. Da se tega zavedajo tudi arhivski delavci, so potrdili referati in razpravljanja na zborovanju.

Po pozdravih predstavnika Ministrstva za kulturo, predstavnika Mestne občine Koper ter predstavnikov avstrijskih in hrvaških arhivistov je Zdenka Bonin iz koprškega arhiva predstavila zgodovinsko podobo mesta Kopra in njegove okolice.

Direktor Arhiva Republike Slovenije Vladimir Žumer je obravnaval predlog o reorganizaciji državnih arhivov, povezan z delovanjem in organiziranjem vseh slovenskih arhivov. Ena izmed značilnosti slovenskih arhivov po letu 1945 je tudi ta, da so arhivi ob sicer enotnih strokovnih pravilih varstva in nalogah imeli različne ustanovitelje. Tudi sedaj so regionalni arhivi javni zavodi, Arhiv Slovenije pa je upravni organ. Po Žumrovem mnenju je glavna naloga doseči enak status in notranjo organizacijo v vseh slovenskih arhivih. Predlog, ki je bil posredovan na Ministrstvo za kulturo, predvideva osrednji državni arhiv, v njegovi sestavi pa bi delovalo šest regionalnih državnih arhivov (območnih enot) z izpostavami. To seveda pomeni vrsto sprememb, predvsem nov sistem nazivov v regionalnih arhivih in prilagajanje sistema financiranja državnih arhivov na osrednji in lokalni ravni. Nespremenjeni pa naj bi ostali teritorialna pristojnost in tudi imena regionalnih arhivov. Okoli te teme se je razvila pestra diskusija, saj so hoteli predstavniki regionalnih arhivov odgovor na vprašanje, ali je reorganizacija res potrebna in kaj takšen predlog zaposlenim v regionalnih arhivih prinaša.